

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

A1.

α. Ο Βενιζέλος θεωρούσε ως πρώτη κατάκτηση στην εξέλιξη του Κρητικού ζητήματος την απομάκρυνση.. αξιωματικούς (σελ. 209 σχ. βιβλ.) Το 1906 οι Μεγάλες Δυνάμεις κατέληξαν σε μια νέα ρύθμιση του Κρητικού Ζητήματος, στην οποία προβλεπόταν η ίδρυση Κρητικής πολιτοφυλακής... Κρήτη (σελ. 215 σχ. βιβλ.)

Κατά την περίοδο της αρμοστείας του Αλεξάνδρου Ζαΐμη, το πιο σημαντικό είναι ότι οργανώθηκε... Κρητικού Ζητήματος (σελ.216 σχ. βιβλ.).

β. Τα αριστερά κόμματα... ιδρύσουν κόμμα σελ. 93 σχ. βιβλ.)

Στις εκλογές της 8ης Αυγούστου 1910 σε κάποιες εκλογικές περιφέρειες... κοινωνιολογική εταιρεία (σελ. 89 σχ. βιβλ.)

γ. Το Νοέμβριο του 1919... συνθήκης (σελ.140 σχ. βιβλ.)

A2.

α) 4

β) -

γ) 1

δ) 5

ε) 3

στ) -

ζ) 2

B1. Ο Ελληνοτουρκικός πόλεμος... ένωση στρατιωτικών (σχ. βιβλ. Σελ. 85-87)

B2. Για πρώτη φορά οι Πόντιοι της Διασποράς... Σοβιετικής Ένωσης (σελ.250 σχ. βιβλ.)

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Γ1.

α) Σχολικό Βιβλίο. Σελ. 42-43: «Στον Ελληνικό χώρο... βαλκανικά κράτη». Όμως «η διεύρυνση... τεχνητές ελλείψεις». Συμπληρωματικά με την ιστορική αφήγηση το κείμενο Α, το οποίο αποτελεί απόσπασμα από την εφημερίδα «Αιών» σχολιάζει τη συμπεριφορά των τσιφλικάδων της Θεσσαλίας. Το κείμενο με έντονο ύφος επισημαίνει το απίστευτο γεγονός ότι οι νέοι Έλληνες ιδιοκτήτες των μεγάλων εκτάσεων γης στη Θεσσαλία (τσιφλικάδες) επιδεικνύουν απαιτητικότερη συμπεριφορά από τους Τούρκους, (πρώην ιδιοκτήτες), προς τους Έλληνες γεωργούς. Οι Τούρκοι ιδιοκτήτες αναγνώριζαν στους χωρικούς το δικαίωμα της κυριότητας της κατοικίας και της περιοχής αυτής. Αντίθετα, οι νέοι ιδιοκτήτες καταργούν κάθε δικαίωμα («εκβιά-

ζουσιν») και απαιτούν από τους καλλιεργητές την καταβολή ενοικίου για τις κατοικίες, στις οποίες διαμένουν από χρόνια και τις θεωρούν ιδιοκτησία τους. Οι διαμαρτυρίες τους προς το επίσημο κράτος δεν έχουν ανταπόκριση, καθώς αυτό απαντά με το «έγγραφο αγοραπωλησίας» σύμφωνα με το οποίο μαζί με τα κτήματα πωλήθηκαν και οι κατοικίες στους νέους ιδιοκτήτες. Από το συγκεκριμένο παράθεμα διαφαίνεται η αδικία σε βάρος των Ελλήνων γεωργών και η ανοικτή υποστήριξη του Ελληνικού κράτους προς τους νέους ιδιοκτήτες των αγροτικών εκτάσεων.

β) «Το τρικουπικό κόμμα ήδη από το 1875 παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας με κάθε κόστος, το οποίο προέβλεπε μεταξύ άλλων την ανάπτυξη της οικονομίας και κυρίως την ενίσχυση της γεωργίας. Στα εδάφη της Θεσσαλίας, στα οποία κυριαρχούσε η μεγάλη ιδιοκτησία, οι τρικουπικοί υποστήριζαν τους μεγαλογαιοκτήμονες (σχ. βιβλ. Σελ. 80, 81). Το παράθεμα β παρουσιάζει τις απόψεις του Χαρίλαου Τρικούπη για το αγροτικό ζήτημα της Θεσσαλίας. Συγκεκριμένα, διευκρινίζει ότι είναι αντίθετος με τη διανομή κτημάτων στους Έλληνες καλλιεργητές, γιατί έτσι το χρήμα των Ελλήνων του εξωτερικού θα απομακρυνόταν από την Ελλάδα. Καθώς, βασικός του στόχος ήταν η παροχή κινήτρων στην ιδιωτική πρωτοβουλία για επενδύσεις (σχ. βιβλ. Σελ. 80) θεωρούσε ότι η Ελλάδα έπρεπε να προσελκύσει τους πλούσιους Έλληνες του εξωτερικού να επενδύσουν σ' αυτήν. Έτσι εξυπηρετούνταν το εθνικό συμφέρον διατηρώντας το καθεστώς της Θεσσαλίας και όχι ανατρέποντας το.

Οι αντίθετοι με την πολιτική του Τρικούπη βουλευτές συσπειρώθηκαν γύρω από τον Θ. Δηλιγιάννη... Τρικούπη (σχ. βιβλ. Σελ. 81). Στα εδάφη της Θεσσαλίας οι δηλιγιαννικοί προσπάθησαν... δραστηριότητες (σχ. βιβλ. Σελ. 81).

Το κείμενο Β' συμπληρώνει τις ιστορικές γνώσεις τονίζοντας τη μόνιμη εχθρότητα του Δηλιγιάννη με τους «πλουτοκράτες της διασποράς» και την προσπάθεια του να περάσει νόμο το 1896 για την απαλλοτρίωση μέρους των τσιφλικιών προς όφελος των καλλιεργητών. Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο αναγνώριζε επίσημα την ύπαρξη του «Θεσσαλικού προβλήματος».

γ) Ως προς τα προβλήματα και τις διεκδικήσεις των κολίγων αντλούμε πληροφορίες από το κείμενο Γ', το οποίο αποτελεί απόσπασμα από το υπόμνημα της Πανθεσσαλικής Επιτροπής Αγώνα, που υποβλήθηκε στο βασιλιά Γεώργιο Α' το Φεβρουάριο του 1910 ζητώντας την παρέμβασή του. Αγανακτισμένοι τονίζουν ότι δεν είναι «κύριοι» της γης που καλλιεργούν ούτε της «καλύβας» στην οποία μένουν ούτε έχουν το δικαίωμα της ελεύθερης ιδιοκτησίας. Παρομοιάζουν τους εαυτούς τους με Αθίγγανους που περιφέρονται από περιοχή σε περιοχή, καθώς τους κάνουν έξωση από την γη τους.

Όσον αφορά την εξέλιξη του αγροτικού ζητήματος στη Θεσσαλία από το 1907-1910, οι κερδοσκοπικές πρακτικές... Κιλελέρ 1910 (σχ. βιβλ. Σελ. 43) Το κείμενο Γ' συμπληρώνει την ιστορική αφήγηση αναφέροντας ότι ο αριθμός των γεωργών μειώνεται και η γεωργία με γρήγορο ρυθμό οδηγείται στην παρακμή, ενώ ακμάζει η τοκογλυφία και μαστίζεται ο γεωργικός πληθυσμός από την ελonoσία. Τονίζει, ότι

κατοικούν κοντά στα σύνορα και πρέπει να έχουν μια δίκαιη και ευνοϊκή αντιμετώπιση («είμεθα οι Ακρίται»), θέτει το βασιλιά προ των ευθυνών του απέναντι στην αγροτική τάξη, συνδέοντας την αγροτική ανάπτυξη με την καλύτερη λειτουργία της Δημοκρατίας. Φέρνει το ιστορικό παράδειγμα της Δανίας, στην οποία η δουλοπαροικία καταργήθηκε το 1788, συμβάλλοντας στην εδραίωση της ελευθερίας και διερωτάται γιατί να μη συμβεί αυτό στην Ελλάδα.

Δ1.

α) Την αστική αποκατάσταση ανέλαβε περισσότερο το κράτος και λιγότερο η ΕΑΠ. (σχ. βιβλ. σελ.157)

Η αστική στέγαση ξεκίνησε από την Αθήνα.. στέγασή τους. (σχ. βιβλ. 158-159). Το κείμενο Α δίνει συγκεκριμένες πληροφορίες για την περίπτωση της Καισαριανής. Επισημαίνει ότι ο τρόπος εγκατάστασης των προσφύγων στο συγκεκριμένο μέρος αποδεικνύει τη γενική αδιαφορία και εγκατάλειψη του κράτους προς τους πρόσφυγες καθώς δεν υπήρχε μέριμνα για τα στοιχειώδη. Οι πρόσφυγες ζούσαν σε άθλιες συνθήκες για αρκετό χρονικό διάστημα. Αρχικά ήταν εγκατεστημένοι σε σκηνές και μόνο παρήγορο στοιχείο γι' αυτούς ήταν ο καθαρός αέρας, ώστε να αντέξουν τις δυσκολίες. Στη συνέχεια, κατασκευάστηκαν από το κράτος 500 ξύλινα παραπήγματα και 1000 πλινθόκτιστα δωμάτια. Οι συνθήκες διαβίωσης σ' αυτά ήταν απαράδεκτες, αφού συγκατοικούσαν σε κάθε «ξύλινο σπιτάκι» δυο οικογένειες. Η ΕΑΠ προσπάθησε να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής των προσφύγων κατασκευάζοντας 350 σπίτια διαφορετικού τύπου.

Η ύδρευση αυτών των προσφύγων γινόταν με βυτία του δήμου και ήταν ανεπαρκής, γι' αυτό σε κάποιες περιπτώσεις αναγκάζονταν να αγοράζουν νερό από τους υδροπώλες. Οι συνθήκες υγιεινής ήταν απελπιστικές καθώς στην κοίτη του χειμάρρου υπήρχαν ακαθαρσίες, σκουπίδια και απόβλητα της ταπητουργίας, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο τη ζωή των προσφύγων.

β) «Υπήρχαν βέβαια και οι εύποροι..Πειραιά»(σχ. βιβλ. Σελ. 159)

Το κείμενο β' επιβεβαιώνει την ιστορική αφήγηση σχετικά με τους εύπορους πρόσφυγες, οι οποίοι ήταν πολύ λίγοι και κατάφεραν να ξεφύγουν από την προχειρότητα και την αθλιότητα των υπολοίπων προσφύγων, ενοικιάζοντας ή οικοδομώντας οι ίδιοι τα σπίτια τους. Το κράτος τούς παρείχε οικόπεδα και δάνεια και αναλάμβανε και τα έργα υποδομής σε Νέα Σμύρνη, Καλλιόπολη και Νέα Καλλικράτεια. Ειδικά στη Νέα Σμύρνη, πλούσιοι Σμυρναίοι πρόσφυγες οργανώθηκαν το 1923, κατάφεραν την απαλλοτρίωση ανατολικά της λεωφόρου Συγγρού και το 1925 έγινε διαπλάτυνση των δρόμων σύμφωνα με το σχέδιο Καλλιγιά.

«Στο αντίθετο άκρο με τους εύπορους βρίσκονταν οι άποροι πρόσφυγες... για πολλά χρόνια «(σχ. βιβλίο σελ. 159).

Το κείμενο γ' παρουσιάζει ως παράδειγμα την «τενεκεδούπολη της Θεσσαλονίκης», δηλαδή ένα ολόκληρο χωριό εμφανίστηκε στα προάστια της Θεσσαλονίκης κατοικούμενο από δύο χιλιάδες και πάνω πρόσφυγες, 400 οικογένειες που διέμεναν σε τενεκεδόσπιτα σε πρωτόγονες συνθήκες. Οι καλύβες αυτές ήταν κρύες και

υγρές και δεν προστατεύονταν οι πρόσφυγες από τις καιρικές μεταβολές. Το χειμώνα δεν έκλειναν αεροστεγώς, ενώ το καλοκαίρι μετατρέπονταν σε φούρνους. Παρόλα αυτά, πρόσφεραν μια υποτυπώδη προστασία, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θεωρούνταν κατοικίες πολιτισμένης ζωής.